

Свободно

Свободној Владајемој - Загреб

КРАЉЕВСКИ

1246

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

БРОЈ 1 ДИНАР

ГЛАСНИК

НЕЗАВИСАН НЕДЕЉНИ ЛИСТ

УРЕЂУЈЕ РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

Година I
Број 5.

ГОДИШЊА ПРЕПЛАТА 50 ДИНАРА
ПОЛУГОДИШЊА 25 ДИНАРА
ОГЛАСИ СЕ ПРИМАЈУ ПО ТАРИФИ

КРАЉЕВО
12. октобра 1933 г.

Уредништво и администрација
Цара Лазара 36.
РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

Излази сваког
Четвртка

КАКО ДА ПРЕЧИШЋАВАМО СИТУАЦИЈУ

У трећем броју Краљевског Гласника изашао је уводни чланак „Пречишћавајмо ситуацију“. Мислим да чланак заслужује нашу пажњу, да се на њ осврнемо. Писац чланка констатује наиме: да је у нашој земљи настало ново доба и да се нови политички проблеми, који се пред нама јављају, могу решавати успешно само у пуном разумевању нових прилика и околности у којима данас живимо.

Полазећи с те чињенице као несумњивог доказа циљ нам је да у овом нашем чланку допустимо мисли писца горњег чланка и да истовремено укажемо на пут, који се нама чини најпоузданији, па да дођемо до једне чисте ситуације коју жели и писац чланка „Пречишћавајмо ситуацију“.

Сваки онај који прати наш јавни, културно — социјални и политичко — економски живот зна врло добро како се код нас много говори, да нам много што шта не ваља.

Онај који има воље и љубави о напредовању и развијању свога народа, о праведнијим друштвеним односима и установама, који поред тога има претензија да с одговарајућих политичких положаја, било као члан оштинског одбора, било као члан банског већа или народне скупштине, спроведе у дело нешто корисно за заједницу и државу тај мора да је прошао кроз извесну политичку школу и да је упознат до тачина са основним чињеницама целокупног друштвеног и државног уређења и да познаје све материјалне и духовне потребе свога народа. Само људи таквих квалитета и чврстог карактера имају право, да траже наше поверење за вођење и управљање јавних послова.

Да ли је тако било код нас после Уједињења? Морамо признати да је одговор негативан. Политику је могао водити ко је хтео. Политизирало се на све стране, Изгледа да су политику водили само они који су је сматрали као уносан и користан спорт. Шта више ударало се на основе државе, на национално

Уједињење и стварање Југославије, као да она није постојала као свршен факт. Као да о њеном стварању нису пре свршеног факта мислили најбољи синови југословенски. Као да она није постала на темељима костју њених храбрих синова а потом призната свечаним дипломатским актима и уговорима о миру.

Да ли смо данас после 1½ деценију таквог искуства много измакли у одабирању оних који нам имају бити политички представници? Изгледа по свему да нисмо. Зар се и данас не говори много о анализи и синтези Југословенства? Зар се с појмом Југословенства није почело парадирати? А материјалне и културне потребе народа? Зар нам не боду очи многобројне жалосне чињенице. Да споменемо само једну. Ових дана дневна штампа подвукла је једну чињеницу да су нам храмови југословенске културе — наше школе нехигијенске и мале, да приме у себе наше праве Југословене, рођене у мајци Југославији, а који с правом траже простране, светле и хигијенске учионице у којима ће се очистити од „првородног греха“ својих отаца, племенског партикуларизма и припремити за стварање једне јединствене Југословенске културе.

Зар и данас не видимо да нам у јавном и политичком животу заузимају видна места многи „политиканери“, у место праве и истинске политичке интелигенције! Докле ће вођење политике бити привилегија само извесних друштвених редова који у место напред побројаних квалитета за једног политичара имају само новац?! Добро би било да се овде сетимо речи великог румунског научника и политичара г. Јорге који је ту скоро у једном интервју изговорио: да шпекуланти нису привредници.

Трудимо се да кроз једну истинску политичку школу, коју ћемо наћи у доброј политичко — друштвеној литератури а створити у организацији збора и договора, исправљамо оно

што нам неваља. Скренемо пажњу и онима горе, да мало више поклоне пажње у проте-

жирању и одабирању оних којима се има поверити вођење јавних послова.

Чича са Маглица.

ЈУГОСЛОВЕНСКИ НАЦИНАЛИЗАМ

Време у коме данас живимо, као и политичко стање под којим се данас развија цео Југословенски народ у националном консолидовању, заиста је врло тешко. Врло деликатни односи са суседима све више отежавају и ометају спровођење овако крупног задатка, у одгајању југословенског народа за правилну и стабилну изградњу југословенске државе.

Царинска баријера, која је данас ударена на свим странама и која тежи економском угњетавању југословенског народа, да би га онеспособила и спречила да изврши велики национални подухват и омила правилно консолидовање политичких прилика у погледу национализације свих оних елемената који данас сачињавају југословенску државу, све више уводи пометњу у наш народ, обавија нашу државу мрачном копреном и ствара још загушљивију атмосферу и унутра и споља.

Народ изнурен, исцрпљен, изломљен и скрхан економски неспособан је да мисли и ствара позитивне политичке и националне резултате.

Док се наш народ осећао економски јаким одмах у послератним приликама, када је живот био сношљивији и егзистенција појединаца и целог нашег друштва сигурнија и стабилнија тада је наш народ више водио рачуна, више мислио, више радио и више стварао у корист своје државе и државне целине.

Држава створена на костима народних хероја и заливена морем крви и потоцима суза, у таквој држави овако духом велики народ је достојно извршио своју велику националну мисију и он као награду за своју велику националну свест у чувању самосталности своје слободе добија одмах чим је изашао као победник сва слободна грађанска права која о-

вако једном великом народу и доликује.

У том добу под тим приликама и условима, у таквом економском и политичком стању и благостању, када је народни суд решавао судбину своју и своје будућности требало је прокламовати југословенски национализам и приступити националном консолидовању и одгајању нашега народа у једном националном југословенском духу.

Тај драгоцен момент је пропуштен. Тај подесан терен за умирење свих револуционарних духова, којих је тада било, није искоришћен у стварању и остварењу свете замисли, која је водила љубави, слози и јединству свих Јужних Словена.

База за измирење била је у том добу најправеднија и најсношљивија. Укинута још тада племенску, верску и покрајинску борбу, која је све више узимала маха само једном речју: Југославија национална светиња за све елементе који чине југословенску државу.

Заиста неби било и никада неће бити светлије задаће и увишеније замисли, него рођену браћу по крви, по вери и по традицији, која су била ограничена баријером Аустро - Угарске одмах неколико столећа спојити стопити, сродити и створити од њих само једну душу југословенску. То је заиста велико дело и велика национална светиња за коју су легиони животе своје положили.

Прилике су сада за остварење овако велике и крупне замисли много теже. Када је срушена брана, која је раздвајала одавно неவிђену браћу, и када се отворише широм двери целом југословенском народу, да кроз њих уђу у светињу над светињама у југословенску државу и када време беше створено природним нагонима за

стапање, сливање и утапање тај огроман капитал и то драгоцену време изгубљено.

Сада када се већ крв пролила када су себичност и мржња усељени у душу свакога појединца, и неповерење према свом рођеном постигло кулминацију, сада се долази на мисао, да се поново завађена браћа умире над костима оних великих и ненадмашивих див јунака, који себе принеше на олтар стварања југословенске идеологије и југословенске љубави.

Ма да се у овом овако крупном подухвату много и много изгубило, још није доцкан и још има лека да се ова света тежња приведе у дело.

Путеви који воде овом титанском подухвату морају бити солиднији, здравији и темељнији, а у колико буду у овом духу спровођени у толико ће бити стабилнији, важнији и примамљивији свакој души и сваком грађанину југословенске државе.

Парола са којом би се морало поћи, мора да буде идеална

и стварна. Девиза која би примамљивала и која би срађала све елементе мора да буде истинита и искрена.

Тражити начин и излаз за побољшање економског и финансијског стања у нашој земљи била би прва и најглавнија брига конштетентних, да би се очувало оно што је истинском борбом стечено.

Обезбедити минимум за егзистенцију сваком грађанину, то би била довољна гаранција и појединцу и друштву, да се о њима води рачуна и на тај начин и тим путем би наш народ извршио овако велику у историји наше државе најделикатнију мисију; стварања великог југословена, велике и искрене југословенске љубави а народ економски и финансијски јак има много више времена и снаге да чува тај огроман капитал југословенски национализам, који је нашој држави нарочито данас толико потребно.

Чукојевац

поп Милан

ЂАЧКИМ РОДИТЕЉИМА И СТАРАТЕЉИМА

Краљево из године у годину постаје све јачи школски центар, те је и прилив ђака све већи.

Поред старања о томе да се сви ученици сместе у недовољне просторије школске, Управа гимназије посвећује нарочиту пажњу настави и васпитању деце, у колико се ово може извести у настави и школском раду.

Али, то васпитање неће бити успешно ако наставницима не притекну у помоћ и родитељи. Родитељи не треба да схвате, да њихове дужности према деци у погледу васпитања и дисциплине престају чим школа почне рад. Напротив, те се дужности баш тада удвостручавају, ако се хоће успех у учењу и владању детета. „Једна добра мајка вреди више него сто учитеља“ каже велики научник и педагог Хербарт. Јер домаће васпитање увек је моћније и јаче од школског.

Стога Наставнички Савет овдашње гимназије позива све ђачке родитеље и старатеље на сарадњу око васпитања наше школске омладине и моли их да нарочиту пажњу обрате на следеће:

1. Ученик-ца не треба изјутра да полази у школу пре седам и по часова, а по подне пре један и три четврти; у случају да нема првог часа треба да пође сат касније, да се неби задржавао на улици школском дворишту и ометао друге у раду.

2. Сваки ђачки родитељ или старатељ мора имати код себе тачно преписан распоред свога ђака и према њему контролисати одлазак и повратак ученика из школе. Јер није редак случај да ученик оде врло рано од куће, али у

школу и не сврати, већ цели дан проведе на игралишту или ван вароши, па се касно увече врати кући и каже родитељима да је задржан у школи или соколани. Ако ученик посећује Соколану или хорско певање, родитељ треба да зна у које време ђак мора тамо ићи и вратити се.

3. Пре него што дете пође у школу треба га прегледати да ли је чисто и да ли су му књиге и свеске у реду. Родитељи, који то могу, треба да контролишу и то, да ли је ученик све задатке уредно и спремно се за школу. Тако се ученик навикава од малена на уредност и чистоћу, а то је најпотребније сваком образованом човеку.

4. У време кад ученик није у школи, на часу, не треба га пустити на улицу без контроле и надзора, већ му по могућству, створити домаће удобности: једну посебну собу за рад, гимнастичке справе у дворишту и т.д.

5. Обратити пажњу на друштво у коме се ученик ван школе креће. У рђавом друштву дете научи многе троке а на првом месту, ружне речи и повке којих се тешио доцније одвикава.

6. Многи родитељи греше што своју децу одводе у биоскопе, на забаве, у кафаве и друга места која нису за младеж. У колико биоскоп може бити користан о томе Управа школе води рачуна и с временом на време приређује такве преставе за ђаке. По кафанама и забавама деца се умарају и неиспавана долазе сутра дан у школу, што им онемогућава да прате предавања.

7. Без нарочите потребе не би требало децу слати на улицу после шест часова увече,

нарочито не корзом, где није место за ђаке.

8. Родитељи, они са села, чија деца остају преко подне треба да се побрину, те да им код кога познаника нађу склониште за то време, јер школа нема довољно просторија за ту сврху. А ружно је да та деца по два-три сата лутају улицама, док часови по подне не почну.

9. Нарочито, дужност је сваког родитеља да чешће обилази школу и наставнике и да се интересује за успех свог детета. Ово интересовање треба

да траје преко целе школске године, а не само при крају школ. године или полутођа, кад почну оцене да се своде и када је често сасвим касно да би се што дало поправити.

Управа школе се нада да ће ђачки родитељи и старатељи примити к срцу ове напомене и о њима водити рачуна, јер је свима нама стало најпре до тога, да од наше омладине створимо ваљане и способне грађане, који ће служити на понос и дому и школи.

Н. Савец.

ПИТАЛИЦЕ

А) школске :

У којим је школама најбоље познати израз: „одавде догде“?

* *

Зашто су ранијих година гимназијски ђаци математику назвали: аналитика?

* *

Зашто је Нушић некад рекао: „Наши ђаци знају колико има од земље до сунца, али не знају од чега им је капа на глави“?

* *

Је ли забрањено да камион са аеродрома, који вози ђаке, ишће прекупила пред школама, те што чини пред кафаном?

* *

Да ли још у ђачке дужности спада поздрављање старијих лица на улици?

* *

Да ли смеће неуљудног ђака на улици ојомениути на уљудности без великог ризика?

* *

Б) световне :

Која звања нема Ананије с Рашке?

* *

Зашто већ не престаје излазити „Краљевачки гласник“ кад што „неки“ желе?

* *

Зашто народ с Рашке неће на вбор без добоша?

* *

Зашто народ у Сирчи не увиди потребу да има добар селски пут, него шерети „пријатеље“ из Краљева да га на што упућују?

КРОЗ ДОЊУ ГРУЖУ

ПАРКЕТ И КУПАТИЛО У СЕОСКОЈ КУЋИ — УЧИТЕЉ, КОЈИ СЕ БАВИ ЕКОНОМИЈОМ И СЕЉАК КОЈИ ВОЛИ ЕСТЕТИКУ — КАРАКТЕРИСТИКА ДАНАШЊЕГ СЕЛА.

Краљево, октобра—Прави летњи дан у позној јесени. (А и право је Нисмо ни десетак купања издржали у Ибру и озбиљно захладне.) Остављамо за собом последње куће предграђа Краљева. Возимо се фијакером по добро насутом путу као по бетону, — без трускања и без прашине док нас освежавајући псевтарац пирка с обале Мораве. Прелазимо двоспратни гвоздени мост преко Мораве са кога нам се указује величанствена панорама, а мало затим и „саставке“ место где се Ибар улива у Мораву. Затим ређају се низ изванредних пејсажа, које само Шумадија може да пружи, — пријатних и незаборних за око.

За непун час војне стигемо у село Витановац, које је уједно и прва станица на жељезничкој прузи Краљево — Крагујевац. У близини станице наслагано је око 4.000 м³ дрва за извоз и неколико десетина буради пекмеза. Витановац као извозно место Доње Груже видно напредује. Поред тога, у њему су заступљена многа културна — национална удружења. Између осталих, Замљорадничка Кредитна Задруга јесте једна међу најнапреднијим у срезу. За његово напредовање неоспорно је допринео много и његов виђени грађанин г.

Исидор Живковић, народни посланик за срез Жички.

Од Витановца скрећемо бановинским путем за Трстеник. С обеју страна пута сам воћњак. Унаоколо доклегод поглед може да допре, исто. Понео је одлично, — шљиве нарочито. Кажу и да је квалитет много бољи од прошлих година. Зато није ни чудо, велико интересовање страних купаца, — и доброј цени, коју дају.

Наилазимо у село Чукојевац. Кафана на доксу, црква, општина, дућан, — све је сконцентрисано на једном скверу. Зачудило нас је што видимо сасвим мало сељака, и ако је бела недеља. Прониљиви Чукојевачки уча, г. Божидар Константиновић објаснио нам је то.

Наше је село најмање задужено у срезу. Иначе, наши људи нису кафански!... И осетно је вреднији од других... Најзад, ограђује се гуча, уверићете се и сами!

Наилазимо кроз школско двориште. Зауостављамо г-ђу Константиновић, жену „нашег г. уче,“ такође учитељицу.

Како сте, госпођо?

Хвала! Ето, показујући нам у наручје једно прасенце, носим болесника, најело се зелених шљива, па... заостало; одвајам га од осталих.

== СТОВАРИШТЕ ==
„БОСТОН“ ОБУЋЕ
 У КРАЉЕВУ.

Извештава
 грађанство
 да је почев
 од 1 Октобра

Фабрика снизила цену свој обући
 дечијој, женској и мушкој.

Продавац „Бостон“ Обуће
 Светомир Томовић
 трг.

РАДИОНИЦА КОД БАТЕ!

РАДИОНИЦА КОД БАТЕ!

РАДИОНИЦА КОД БАТЕ!

Вршимо оправке свој
 обући са најсолиднијим
 материјалом и то:

МУШКИХ ПЕНЦЕТА	19--
ЖЕНСКИХ „	15--
ПОПРАВАК ШТИКЛЕ	Мушке 8--
Женске 5--

Ситне оправке вршимо
== бесплатно. ==

1-3 **„Баџа“**

РАДИОНИЦА КОД БАТЕ!

КОЛОНИЈАЛНА - ДЕЛИКАТЕСНА РАДЊА

Николе Сукијасовића

== „ЈЕРМЕНИНА“ ==
 КРАЉЕВО КРАЉЕВО

Препоручује своје богато стовариште и то:

Пржене и млевене кафе, шећера, пирича,
 зејтина, бонбоне, чоколаде, коњак,
 рума и ликера.

== УВЕК СВЕЖЕГ БУТЕРА И КВАСЦА. ==

ЦЕНЕ ИСКЉУЧУЈУ СВАКУ КОНКУРЕНЦИЈУ.

Услуга Брза и тачна.

ЦЕЛОКУПНОГ ЛЕКАРСТВА

Д-р ДАВИД ЕЛИ
 санитарски капетан

Ординира и за грађанство у своме

== СТАНУ ==
 преко пута хотела „Југославије“ — Краљево. 1-4

ИЗ КОЛОНИЈАЛНО - БАКАЛСКЕ И ДЕЛИКАТЕСНЕ
 ТРГОВИНЕ

ЉУБИСАВА В. ЂОКИЋА -- Краљево

Телефон Бр. 12 основана 1905 год. Бројав: Љубисав В. Ђокић.

Увек на стоваришту младог и зрелог КАЈМАКА и
 сира 1. квалитета. Шаље се поштом од 3, 5,
 10, 15 и 20 кг. возом од 20-200 кг. у
 чабовима сваких 7 дана као и осталу
 колонијалну - деликатесну робу по
 најнижим дневним ценама. 1-2

НА ЗНАЊЕ!

== НА ЗНАЊЕ ==

Препоручујем цењеним муштер-
 ријама да сам за наступајућу
 сезону добио Мануфактурно
 Галантевијске робе а коју ћу
 давати по најнижим ценама, а
 нарочито велики избор модне
 женске и мушке трикотаже,
 мушких штофова - бањона, кра-
 ватни, крагни, чарапа, веша му-
 шког - женског и ташни

== ПРЕГЛЕД РОБЕ СЛОБОДАН БЕЗ ОБАВЕЗА НА КУПОВИНУ. ==

С поштовањем,

Милован Јовановић
 35. Милоша Великог 35.

НА ЗНАЊЕ!